

**ЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ**

Баранець Інна,

PhD, доцент, асистент,

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

Василенко Анна, студентка,

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

У статті висвітлені сутність та зміст логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної форми навчання. Визначені організаційні особливості, напрямки та зміст діяльності вчителя-логопеда у процесі комплексного психолого-педагогічного супроводу дітей із особливими освітніми потребами.

Ключові слова: логопедичний супровід, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна форма навчання, психофізичні порушення.

The article highlights the essence and content of speech therapy support for children with special educational needs in the conditions of an inclusive form of education. The organizational features, directions and content of the speech therapist teacher's activities in the process of complex psychological and pedagogical support of children with special educational needs are determined.

Key words: speech therapy support, children with special educational needs, inclusive form of education, psychophysical disorders.

Постановка проблеми. У загальній системі організації інклюзивного навчання супровід дитини з особливими освітніми потребами має певну структуру, до компонентів якої відноситься також і логопедичний супровід.

Останні дослідження показали, що кожна третя або четверта дитина має затримку мовлення або мовленнєві порушення. Кількість дітей з подібними відхиленнями збільшується. Це не залежить від рівня освіти батьків, від їхнього статусу у суспільстві. Тому виникла необхідність у відкритті логопедичної служби в різних типах освітніх закладів. Адже дуже важливо активно впроваджувати систему раннього виявлення дітей з мовленнєвою патологією і ранньою комплексною допомогою.

У навчальних закладах з інклюзивним навчанням особлива роль належить психологам і логопедам, підкреслюється важливість їхньої співпраці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальним проблемам психолого-педагогічного супроводу дітей із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивної форми навчання присвячено значну кількість наукових та методичних публікацій. Зокрема, основні питання організації та діяльності інклюзивних закладів освіти висвітлені у колективних та індивідуальних доробках Е. Данілавічюте, Л. Даниленко, А. Колупаєвої, А. Мельник, Н. Найди, М. Порошенко, Л. Прохоренко, Ю. Рібцун, Н. Софій та ін. Проте питанням організації і здійснення логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми

потребами присвячені поодинокі дослідження (Н. Басалюк, В. Кисличенко, З. Куїжева), що розкривають лише окремі складові цього складного процесу. Таким чином означена проблема є актуальною і своєчасною, потребує подальшої розробки [1].

Мета статті. Висвітлити сутність та зміст логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної форми навчання.

Виклад основного матеріалу. Логопедичний супровід є важливою складовою інклюзивної освіти, оскільки допомагає дітям з особливими освітніми потребами досягти успіху у навчанні та соціалізації. Це можливо завдяки індивідуальному підходу до кожної дитини, з урахуванням її потреб та особливостей.

Логопедичний супровід дітей з особливими освітніми потребами включає в себе індивідуальні заняття з логопедом, а також роботу з учителями та батьками, щоб забезпечити найкращі умови для розвитку мовлення дитини. Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до розвитку мовлення та забезпечити успішну адаптацію дитини у навчальному середовищі [4].

Логопедичний супровід здійснюється з самого початку потрапляння дитини в заклад. Розпочинається він з діагностування.

Діагностика мовленнєвого розвитку дітей здійснюється у декілька етапів: первинна діагностика, динамічне спостереження, етапна діагностика, поточна діагностика. Розглянемо їх детальніше:

- **первинна діагностика** – здійснюється з метою визначення рівня мовленнєвого розвитку дитини на початковому етапі вступу до інклюзивного навчального закладу та виявлення дітей з тяжкими розладами мовлення. Результатом первинної логопедичної діагностики за умови виявлення таких дітей є надання рекомендацій батькам щодо проходження подальшого обстеження в інклюзивно-ресурсному центрі (ІРЦ).
- **динамічне спостереження** – здійснюється з метою моніторингу позитивної/негативної динаміки мовленнєвого розвитку, з'ясування доцільності обраних методів та прийомів корекційно-розвиткової роботи, рівню надбаних мовленнєвих навичок. Термін здійснення динамічного вивчення від кількох тижнів до кількох місяців.
- **етапна діагностика** – здійснюється періодично з метою визначення ефективності корекційно-розвиткового впливу на загальний розвиток дитини та мовленнєвий зокрема, констатації результативності набутих мовленнєвих навичок дітей, яким надається додаткова освітня послуга з розвитку мовлення. Результати заносяться у таблицю моніторингу ІРР та мовленнєву карту дитини.
- **поточна діагностика** – може здійснюватися з метою обстеження дітей, що займаються у закладі освіти за запитом батьків, педагогів. Такий вид діагностування може здійснюватися у будь-який час протягом навчального року [3].

Основним завданням логопедичного супроводу є виявлення та корекція мовленнєвих порушень дитини, а також розвиток мовленнєвих навичок та компетенцій. Важливою частиною цього процесу є робота над правильною

звуківимовою. Це дозволяє забезпечити якісний розвиток мовлення та забезпечити дитині можливість вільно спілкуватися з оточуючими.

Крім того, логопедичний супровід включає в себе роботу зі зв'язним мовленням, розвиток словникового запасу та навичок спілкування. Це допомагає дитині бути успішною у навчанні та соціальному житті.

Основними напрямками логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами є:

- організація сприятливого мовленнєвого середовища;
- активізація процесів формування мовлення;
- попередження порушень мовленнєвого розвитку;
- моніторинг перебігу розвитку мовлення;
- забезпечення вчасної логопедичної допомоги;
- логопсихологічна допомога батькам.

Робота з батьками та вчителями є ще однією важливою складовою логопедичного супроводу. Ця взаємодія допомагає забезпечити найкращі умови для розвитку мовлення дитини та досягти максимальних результатів у її навчанні та соціалізації. Логопеди пропонують батькам та вчителям різноманітні методики з розвитку мовлення та надають рекомендації, які допомагають забезпечити успішний розвиток мовлення дитини [2].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Загалом, логопедичний супровід є невід'ємною частиною інклюзивної освіти. Він допомагає дітям з особливими освітніми потребами досягти успіху у навчанні та соціалізації, та забезпечує рівні умови для їх розвитку та зростання. Робота логопедів є надзвичайно важливою для успішної адаптації дітей у навчальному середовищі та підготовки їх до повноцінного життя у суспільстві.

Проте багато питань з приводу особливостей здійснення логопедичного супроводу дітей в умовах інклюзивної форми навчання залишаються не вирішеними. Зокрема, не відрегульовані механізми взаємодії між усіма учасникам цього складного, багатокомпонентного та багаторівневого процесу [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горобець С. С. Переваги та недоліки інклюзивного навчання в загальноосвітніх та дошкільних закладах освіти. *Дитина з особливими потребами*. 2015. № 2. С. 30–35.

2. Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї в умовах груп корекції мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць : вип. 7, у 2 т. / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. С. 176 – 185.

3. Лисенко Г.М.. Логопедична робота у дитячому садку. Київ : Шк. Світ, 2011. 120 с.

4. Рібцун Ю. В. Дитина із порушенням мовленнєвого розвитку. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: навч.-метод. посіб. у 9 кн. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. – К. : ТОВ ВПЦ «Літопис-XX». 2010. Книга 9. 36 с.